

de Volkskrant

‘Slechte leesvaardigheid basisschoolleerlingen belemmert hun functioneren in de maatschappij’

Het is beroerd gesteld met de leesvaardigheid van basisschoolleerlingen, stelt de Onderwijsinspectie. Zo beroerd, dat hun functioneren in de maatschappij in gevaar komt. Dat waarschuwt de inspectie dinsdag [na onderzoek](#) onder 3.318 leerlingen op 151 scholen.

Irene de Zwaan 13 december 2022, 11:55

Leerlingen van groep 8 maken een Citotoets. Beeld Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Tien jaar geleden deed de Onderwijsinspectie voor het laatst zulk groot onderzoek naar de leesvaardigheid van Nederlandse leerlingen. Ten opzichte daarvan zijn de resultaten licht gedaald. Ook op de internationale ranglijsten keldert Nederland al jaren als het gaat om basisvaardigheden als rekenen en lezen. Zo blijkt uit het [laatste Pisa-onderzoek](#) dat 24 procent van de 15-jarigen het minimale leesniveau niet haalt. 16 procent van de 15-jarigen haalt het wiskundeniveau niet.

Uit het onderzoek van de inspectie blijkt nu dat slechts de helft van de kinderen aan het einde van hun basisschooltijd niveau 2F behaalt. Dit is het minimale benodigde niveau om teksten te kunnen interpreteren. In het speciale basisonderwijs is dit zelfs maar 7 procent. Het streefniveau van de overheid is 65 procent voor alle leerlingen.

‘Een masterplan’

Dit is zorgelijk, stelt de inspectie, omdat leesvaardigheid nodig is om praktische informatie te begrijpen. Denk aan verpakkingen en handleidingen. Daarnaast zet lezen je aan het denken en leert het je om anderen beter te begrijpen. ‘Uit onderzoek blijkt bovendien dat er een sterk verband bestaat tussen een geringe leesvaardigheid en werkloosheid, lage lonen en beperkte carrièrekansen’, aldus de inspectie.

Om deze trend te keren, kondigde onderwijsminister Dennis Wiersma dit voorjaar [‘een masterplan’](#) aan. Speciale teams met onderwijsexperts moeten scholen gaan ondersteunen om leerlingen meer kennis bij te brengen. Wie die teams precies gaan vormen, is tot nu toe onduidelijk gebleven. Met het huidige lerarentekort is er weinig ruimte voor extra fte’s.

15 minuten per dag lezen

De inspectie komt in haar laatste onderzoek met nieuwe aanbevelingen. Zo zou lezen meer geïntegreerd moeten worden in vakken als wereldoriëntatie en wetenschap en techniek. Bij voorkeur gebruiken leraren ‘rijke’ teksten, met ‘levensechte, herkenbare thema’s’.

Ook kunnen leerlingen volgens de inspectie thuis door ouders of verzorgers meer worden aangemoedigd om te lezen. Uit het onderzoek blijkt dat de helft van de leerlingen thuis minder dan 15 minuten per dag leest. De meerderheid van de leerlingen geeft aan thuis (bijna) nooit te praten over wat ze in hun vrije tijd lezen.

Reden niet onderzocht

Het verbeteren van de leesvaardigheid vergt ‘een brede aanpak’, stelt de inspectie. Niet alleen het gehele schoolteam moet hierbij worden betrokken, maar ook gemeenten, bibliotheken en consultatiebureaus. Zij kunnen helpen de leesmotivatie te bevorderen en voor een betere toegang tot boeken zorgen.

De inspectie heeft niet onderzocht wat de reden is dat het zo beroerd is gesteld met de leesvaardigheid onder leerlingen. ‘Oorzaken zijn altijd lastig te achterhalen, omdat scholen verschillen op het gebied van leerlingenpopulatie, docententeams en de visie van het schoolbestuur’, aldus woordvoerder Daan Jansen.